

Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова
Центр українсько-європейського
наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ОСВІТІ, КУЛЬТУРІ ТА МИСТЕЦТВІ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ Й ДОСВІД

12 вересня – 23 жовтня 2022 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

УДК 004-044.922:[37+008+7](063)
Ц 75

Організаційний комітет:

Русаков Сергій – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я, релігієзнавства та культурології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, гарант освітньої програми «Культурологія», експерт Українського культурного фонду 2021, 2022 рр. (м. Київ, Україна);

Можгін Віктор – заступник керівника кафедри національної безпеки Академії прикладних наук імені Юзефа Голуховського, здобувач міжфакультетських кандидатських культурологічних студій факультету міжнародних і політичних досліджень Ягеллонського університету у Кракові (м. Краків, Республіка Польща);

Рудюк Юлія – заступниця директорки з промоції та розвитку Меморіального музею тоталітарних режимів «Територія Терору», голова ГО «Львівський культурний центр», експертка Українського культурного фонду 2020, 2021 рр., співкоординаторка проекту «Підзамче. Нарешті», менеджерка проекту «Музей у 3D» (м. Львів, Україна).

Цифрові трансформації в освіті, культурі та мистецтві: нові можливості й досвід : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 12 вересня – 23 жовтня 2022 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 128 с.

ISBN 978-617-554-071-8

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Цифрові трансформації в освіті, культурі та мистецтві: нові можливості й досвід» (12 вересня – 23 жовтня 2022 року).

УДК 004-044.922:[37+008+7](063)

© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2022

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2022

ISBN 978-617-554-071-8

до структури та наповнення «Класифікатора професій ДК 003:2010», який не містить взаємозамінності професійних назв чоловічого та жіночого роду.

Отже, мовні нововведення, передбачені правописом, неминучі. Нові правила написання поширюватимуться на всі стилі мови, зокрема й на науковий. У текстах цього стилю зміниться написання окремих слів, а також уживання відмінкових закінчень.

Література:

1. Правопис 2019 року. Український правопис / Затверджено Українською національною комісією з питань правопису. URL: [http://www.inmo.org.ua/assets/files/2019/Ukr.%20pravopys%20\(2019\).pdf](http://www.inmo.org.ua/assets/files/2019/Ukr.%20pravopys%20(2019).pdf)
2. Практичні питання нової редакції Українського правопису. Інтерв'ю з О.І. Скопненком. *Вісник НАН України*. 2020. № 2. С. 68–75.
3. Українська мова: енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім.О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В. М. Русанівський [та ін.]. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 820 с.

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ВНЗ

Желєзко А. М.

*кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних
та гуманітарних студій*

*Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
м. Київ, Україна*

Трансформаційні процеси, що відбуваються у XXI ст. у світі, орієнтовані на впровадження та використання різних цифрових технологій у всіх сферах життєдіяльності. Активного розвитку цей процес набув у сфері освіти в контексті вимушеного переходу спочатку на дистанційну, а згодом – на змішану форми навчання в період пандемії коронавірусу.

З 24 лютого 2022 р. у зв'язку з повномасштабною військовою агресією РФ проти України проблема безпеки громадян стала однією з найважливіших на порядку денному. Потреба у нових підходах до навчання з обмеженням кількості аудиторних занять сьогодні

залишається важливим для закладів освіти усіх рівнів [3, с. 4]. Тому особливої актуальності в сучасних реаліях набуває питання розвитку інформаційно-цифрової компетентності як науково-педагогічних працівників так і здобувачів вищої освіти у системі змішаної форми навчання.

У навчально-методичному посібнику «Змішане навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» зазначено: «Змішане навчання означає трансформацію освітнього процесу та зміну педагогічних підходів. Воно має бути орієнтоване на особистість» [1, с. 7]. Водночас така система у закладах вищої освіти повинна забезпечити якість вищої освіти, що включає такі вимоги:

- доступність та інклюзивність;
- гнучкість для окремих категорій здобувачів, які працюють, мають дітей;
- індивідуальна траєкторія навчання здобувача;
- впровадження дуальної освіти [3, с. 4].

Виконання цих вимог неможливе без поєднання дистанційного навчання з широкомасштабним впровадженням он-лайн-технологій, традиційного навчання – ефективного проведення аудиторних занять та самостійного навчання.

Для ефективного впровадження змішаного навчання в освітній процес у закладах вищої освіти, в першу чергу, інформаційно-цифровими компетентностями повинні володіти науково-педагогічні працівники заради якнайкращого забезпечення навчальних потреб та інтересів здобувачів освіти. Особливої уваги заслуговує Проект «Опис цифрової компетентності педагогічного працівника» (тест) створений експертами Академії цифрового розвитку на основі рамки професійних компетентностей відповідно до Наказу МОН України № 38 від 15 січня 2019 року, який оцінює професійну цифрову компетентність, що охоплює п'ять напрямів [1, с. 14].

1. Педагог в цифровому суспільстві: цифрове суспільство, електронне урядування, електронна школа, електронне навчання, безпека в цифровому суспільстві.

2. Професійний розвиток: професійна комунікація, професійна співпраця, рефлексія розвитку цифрової компетентності, неперервний професійний розвиток.

3. Використання та аналіз цифрових ресурсів: добір, створення та модифікація цифрових освітніх ресурсів, управління, спільне використання та захист цифрових ресурсів.

4. Навчання та оцінювання здобувачів вищої освіти: організація, управління освітнім процесом студентів, інтерактивне та активне

навчання, організація співпраці студентів, індивідуалізація навчання та диференціація.

5. Розвиток цифрової компетентності студентів: інформація та медіаграмотність, відповідальне використання цифрових технологій та сервісів, вирішення проблем за допомогою цифрових технологій та сервісів [2, с. 5].

До кожного напрямку розроблено три рівні з відповідними вимогами володіння цифровими компетентностями:

- I-й рівень – Початковий (епізодичне використання цифрових сервісів та технологій);

- II-й рівень – Інтегратор (активне використання цифрових сервісів та технологій);

- III-й рівень – Експерт (особистий внесок у розроблення та створення цифрових платформ та ресурсів, електронних модулів, курсів тощо) [2, с. 17 – 44].

Отже, кожний педагогічний працівник може оцінити власний рівень цифрової грамотності та вдосконалити свої навички.

У зазначеному тесті визначено широкий спектр усіх складових цифрової компетентності педагогічного працівника: «від медіа грамотності до опрацювання та критичного оцінювання інформаційних даних, безпеки та співпраці в мережі Інтернет до знань про різноманітні цифрові технології та пристрої, вміння використовувати цифрові ресурси та технології для професійного розвитку, формування в учнів / студентів умінь ефективно користуватися цифровими технологіями та сервісами у навчальних та життєвих ситуаціях для розв'язування різних проблем та завдань, застосовувати інноваційні технології для оцінювання результатів їх навчальної діяльності, розуміння поняття кодування, елементів штучного інтелекту, віртуальної та доповненої реальності та вирішення професійних проблем за допомогою використання цифрових технологій» [2, с. 3].

Інформаційно-цифрові компетентності включають в себе вміння використовувати, фільтрувати, оцінювати, створювати, проектувати, поширювати цифрові освітні ресурси.

Інформаційно-компетентнісний підхід студента, а згодом фахівця у вирішенні будь-якої проблеми у різних життєвих, професійних ситуаціях ставить на перше місце здатність використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у різних сферах, а також мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів [4, с. 9].

Володіння цифровими технологіями у навчанні допомагає студентам підвищувати якість самостійної роботи та стимулює їх до наукової дослідницької діяльності.

Для успішного формування інформаційно-цифрових компетентностей здобувачів вищої освіти в системі змішаного навчання, необхідні ґрунтовні зміни у підходах до викладання кожної дисципліни викладачів та опанування ними відповідних компетентностей. По-перше, очікувані результати навчання повинні співпадати із цілями освітньої програми. По-друге, розуміти, як на різних етапах навчання можна оцінити прогрес досягнення очікуваних результатів. По-третє, усі види діяльності впродовж курсу, повинні бути націлені на досягнення результатів навчання [3, с. 25–26].

Таким чином, успішне оволодіння інформаційно-цифровими технологіями учасниками освітнього процесу в системі змішаного навчання буде успішним у тому разі, якщо кожна навчальна дисципліна ґрунтується на правильно розробленій методиці та підходах викладання, цікавому контенті, хорошій мотивації студентів, чіткій налагодженій програмній і технічній базі.

Література:

1. Змішане навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти : навчально-методичний посібник / Оксана Пасічник, Юлія Єлфімова, Христина Чушак, Олена Шинаровська, Андрій Донець. К. : 2021. 92 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/11/30/Zmish.navch.u.zakl.P-PT-O.30.11.pdf>.

2. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника. Проект розроблено на виконання Наказу МОН України № 38 від 15 січня 2019 року. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27905/1/digital%20comp%20teacher%20Morze.pdf>.

3. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletsreads-2.pdf>.

4. Стандарт вищої освіти України. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2020. 18 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/291-Mizhn.vidn.susp-kom.ta.rehion.studiyi-bakalavr.21.01.22.pdf>.